

ΣΤΩΜΕΝ ΚΑΛΩΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΑΝΤΙΑΙΡΕΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΟΣ
ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΠΑΤΡΩΝ

ΕΤΟΣ 4^ο

ΜΑΪΟΣ 2012

ΤΕΥΧΟΣ 20^ο

Η ΑΠΟΤΕΦΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ Η ΑΓΙΟΠΑΤΕΡΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΚΑΙ Η ΝΟΜΟΚΑΝΟΝΙΚΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΙΣ

1) ΓΕΝΙΚΑ - ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Τό θέμα τοῦ θανάτου τοῦ ἀνθρώπου καί τῆς τύχης τῶν σωμάτων τῶν νεκρῶν, ἔχει ἀπασχολήσει ἤδη πολλούς καί ἐπιφανείς ἐρευνητές, Ἕλληνες καί ξένους, ἔχουν γίνεαι πολλές συζητήσεις καί συνέδρια σχετικῶς καί ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία μὲ διάφορες ἀπόψεις εἶναι πλούσια γιά κάθε ἐνδιαφερόμενο. Ἐδῶ θά διατυπώσουμε μιά συνοπτικὴ περίληψη καί θά ἐστιάσουμε στό θέμα μας. Τό θέμα ἦλθε ἐκ νέου στήν ἐπικαιρότητα στίς ἀρχές τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 2012, ὅταν ὁ Δήμος Ἀθηναίων, ἀνακοίνωσε ὅτι βρίσκεται σέ ἀναζήτηση χώρου γιά τήν κατασκευὴ ἀποτεφρωτηρίου, ἐνῶ ἄλλοι δήμοι (π.χ. Θεσσαλονίκης, Μαρκόπουλου Ἀττικῆς, κλπ.) προχωροῦν ἤδη στήν κατασκευὴ τους μὲ ἐντατικoὺς ρυθμούς. Στήν Ἑλλάδα μὲ τό ἄρθρο 35 τοῦ Νόμου 3448/2006, καθιερώθηκε τό νομικό πλαίσιο γιά τήν προαιρετικὴ ἀποτέφρωση τῶν νεκρῶν, σέ ὅσους τό ἐπιτρέπει ἡ θρησκεία τους, δηλαδή ὡς αἴτημα μικρᾶς μειοψηφίας τοῦ λαοῦ καί ὄχι ὡς ἀποτέλεσμα καθολικοῦ αἰτήματος. Περαιτέρω, μὲ τό Π.Δ. 23-3-2009 (Φ.Ε.Κ. Ἀρ. 49) θεσπίσθηκαν οἱ προϋποθέσεις καί ὁ τρόπος καθορισμοῦ κατάλληλων χώρων ἀποτεφρωτηρίων, ἐνῶ μὲ τήν Κ.Υ.Α. (ἀρ. Οἰκ. 20232, Ἀρ. Φ. 745) ὀρίσθηκαν ὅλοι οἱ σχετικοὶ περιβαλλοντικοὶ ὅροι καί ἡ σύγχρονη τεχνολογία γιά τήν κατασκευὴ τῶν ἀποτεφρωτηρίων.

2) ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΦΗ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ

Εἶναι ὁ ἐνταφιασμός τῶν σωμάτων τῶν νεκρῶν, ἡ ἐναπόθεση τοῦ ὀλόσωμου σκηνώματος τῶν ἀποθανόντων σέ ἓνα κομμάτι γῆς ἢ σέ ἓναν τάφο. Τῆς ταφῆς τῶν νεκρῶν προηγoῦνται διάφορες ἐκδηλώσεις καί

ἱεροτελεστίες ὡς καί ἀκολουθίες, ἀνάλογα μὲ τά ἥθη, τά ἔθιμα καί τήν πίστη κάθε λαοῦ. Ἐπίσης, ἡ ταφή ἀποτελεῖ διαχρονικὴ παράδοση στή συντριπτικὴ πλειοψηφία λαῶν καί θρησκειῶν τοῦς τελευταίους 20 αἰῶνες. Ἡ ταφή εἶναι ἡ παράδοση τοῦ σώματος στίς συνθήκες τῆς φύσεως. Δέν εἶναι ἔθιμο ἢ μόνον παράδοση ἀλλὰ ἐπιπλέον, πρωτογενές στοιχεῖο στόν θρησκευτικό βίο τοῦ ἀνθρώπου, κατακυρωμένο ἀρχετυπικό στοιχεῖο, ἀπό τόν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό καί ἀκαταγόνιστο σύμβολο τῆς ἐλπίδας καί τῆς ἀναστάσεως. Ἡ ταφή ἀνάγεται σέ περιωπὴ δόγματος ἐντός τοῦ ὁποῖου διασώζεται ἡ ἀλήθεια τῆς πίστεως. Καί - ἀντιστρόφως - ἡ μὴ ταφή τοῦ νεκροῦ ἐθεωρεῖτο στήν ἀρχαιότητα προσβολή, τιμωρία, ἠθικὴ μείωση! (βλ. Παλαιὰ Διαθήκη: κατακλυσμός Νῶε, κατάκαυσις τῶν Σοδόμων καί Γομόρρων, κλπ.)

3) ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΚΑΥΣΙΣ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ

Στήν καύση τῶν νεκρῶν, τό σῶμα ἐκτίθεται στήν βιαιότητα τῶν στοιχείων τῆς φύσεως ἢ στήν ἀδηφάγο μανία τῆς τεχνολογίας, καί -σχετικῶς- ἔχει ἤδη παγκόσμια πολιτογραφηθεῖ ὁ λατινικός ὄρος "crematorium" ἐκ τοῦ ρήματος "crematre", πού σημαίνει τόν ὄλεθρο καί τήν καταστροφικὴ βιαιότητα τῆς πυρᾶς. Τό ἀνθρώπινο σῶμα ψήνεται καί ἀλέθεται, γιά νά καταλήξει ἓνα μέρος του ὡς σκόνη σέ μιά πολυτελή λήκυθο. Συγκεκριμένα, ἡ καύση τοῦ σώματος, συνήθως, συντελεῖται μέσα σέ ἓναν κλίβανο, στή θερμοκρασία τῶν 1400 ἕως 2100 βαθμῶν Κελσίου. Οἱ καιόμενες οὐσίες καταλήγουν συνήθως σέ ἀέρια καί τό στερεό ὑπόλειμμα, τά ὅστά, κονιοποιεῖται κυριολεκτικᾶ ἀλεθόμενο σέ τριβεῖο, ὥστε νά μειώνεται ὁ ὄγκος σέ

“ἐπιθυμητό μέγεθος” (!) καί νά διευκολύνεται ἡ εἴσοδος στήν λήκυθο. “Προκρούστειο ἦθος ὑψηλῆς τεχνολογίας καί πολιτισμένη ἀνθρωποφαγία” κατά τό διορατικό βλέμμα τοῦ π. Ἰουστίνου Πόποβιτς. Ἡ καύση τῶν νεκρῶν ὑπῆρξε ἐπιγέννημα δηθεν ἀνάγκης, κορυφαίο σύμβολο τοῦ μηδενισμοῦ καί πράξις εἰκονοκλαστική σήμερον, καθόσον προσβάλλει τήν εἰκόνα τοῦ Δημιουργοῦ. Δέν καταργεῖ τήν ἀνάσταση (Ἀποκάλυψη Ἰωάννου, Κεφ.20, στίχος 13), ἀλλά θρυμματίζει τήν ἐλπίδα σέ αὐτήν, τό νεῦρο τοῦ ζῆν καί τοῦ εὖ ζῆν. Σημειωτέον ὅτι, μέχρι σήμερον (2012) στήν Ελλάδα δέν ἔχει ὑλοποιηθεῖ ἡ ἰδέα τῆς ἀποτέφρωσης τῶν νεκρῶν, καθόσον δέν ἔχει εἰσέτι ἰδρυθεῖ οὔτε λειτουργήσει στους δήμους μονάδα ἀποτεφρωτηρίου.

4) ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ, ΠΡΟΦΑΣΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΚΑΥΣΗΣ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΚΑΙ ΜΙΑ ΠΡΩΤΗ ΑΝΤΙΚΡΟΥΣΗ ΑΥΤΩΝ

Οἱ ὑποστηρικτές τῆς ἰδέας τῆς ἀποτέφρωσης τῶν νεκρῶν, **ἐπικαλούνται** μέ ὑποκρισία διάφορα “ἐπιχειρήματα” ὅπως τά ἀκόλουθα, ἤτοι ὅτι τάχα:

α) Ὑπάρχει ἀνάγκη νά ἐξοικονομηθεῖ χῶρος, λόγω τοῦ ὑπερπληθυσμοῦ στίς μεγαλουπόλεις καί τῆς ἀδυναμίας νά χωρέσουν τά κοιμητήρια τούς νεκρούς (χωροταξικοί λόγοι). Ὅμως στίς Μωαμεθανικές χῶρες πού ἀπαγορεύεται ἡ εκταφή ἢ ἡ κατακόρυφη σέ ἐπίπεδα ταφή, πού οἱ πληθυσμοί εἶναι πυκνοί καί αὐξανόμενοι καί οἱ θάνατοι πιά σύντομοι, πῶς χωροῦν τά κοιμητήρια;

β) Τό ἐπιβάλλουν –δηθεν- λόγοι ὑγείας, ἐκ τῆς μόλυνσεως τοῦ ὑπεδάφους καί τοῦ τυχόν ὑπάρχοντος ὑδροφόρου ὀρίζοντος τῆς περιοχῆς (λόγοι ὑγιεινῆς καί οἰκολογικοῦ ἐνδιαφέροντος). [Ὅμως ὁ ταφεῖς νεκρός σέ καμιά περίπτωση δέ μπορεῖ νά θεωρηθεῖ «μίασμα». Πρόκειται περί ὑποκρισίας, διότι «τά μικρόβια τῶν νεκρῶν» πού οὔτε φαίνονται, οὔτε ἀπειλοῦν, οὔτε ὑπάρχουν -φυσικά- στά κοιμητήρια, ὑπάρχουν μόνο στά μυαλά τῶν σύγχρονων μηδενιστῶν.]

γ) Κατά τό χρόνο τῆς ἐκταφῆς τῶν ἐνταφιασθέντων δημιουργεῖται διά τούς οἰκείους τοῦ νεκροῦ μία ὄχι εὐχάριστος ἀτμόσφαιρα, ἰδίως ὅταν ὁ νεκρός δέν ἔχει ἀποσυντεθεῖ πλήρως, θέαμα πού “προκαλεῖ φρίκη”. **[Ποιός μᾶς εἶπε ὅτι ἡ μνήμη θανάτου εἶναι κακό πράγμα;** Πρόκειται περί στρουθοκαμηλικῆς νοοτροπίας τῆς ἐποχῆς μας, νά ἀγνοοῦμε ἢ νά μήν ἀντικρίζουμε τήν πραγματικότητά μας.]

δ) Ἡ καύση συμφέρει οικονομικά τούς συγγενεῖς τοῦ νεκροῦ (εἶναι πιά προσιτή) καί ἀποφεύγουν τά ἔξο-

δα μιᾶς κηδείας, ἀνευρέσεως τάφου (ὑψηλό κοστολόγιο) καί τήν ταλαιπωρία ἀπό τήν προσέλευση μεγάλου ἀριθμοῦ συγγενῶν καί γνωστῶν.

ε) Εἶναι θέμα “προόδου καί πολιτισμοῦ” καί ἔχει καθιερωθεῖ στίς “πολιτισμένες χῶρες τοῦ ἐξωτερικοῦ”. [Αὐτό εἶναι πολλαπλῶς μῦθος καί προπαγάνδα τῶν ὀπαδῶν τῆς καύσεως!]

στ) Ἀποτελεῖ ἀνθρώπινο δικαίωμα τοῦ... νεκροῦ νά ἐπιλέξει τί θά γίνει μέ τό σῶμα του μετά τό θάνατό του (ἐκτελούμενο ἀπό ἄλλους ἀνθρώπους... συνήθως συγγενεῖς... πού δέν ἔχουν τίς ἴδιες ἀπόψεις...).[Δέν πρόκειται περί αὐτοπυρπολήσεως πού κι αὐτό δέν εἶναι δικαίωμα -φυσικά - ἀλλά ἠθικό καί νομικό ἀδίκημα.]

Ὅλοι οἱ ὡς ἄνω “ΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ” ἐπιδέχονται σοβαρό ἀντίλογο καί προξενοῦν διαφορετικές σκέψεις.

5) ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΤΑΦΗΣ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ – ΙΕΡΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ

Σύμφωνα μέ τήν Ἱερά Παράδοση τῆς πίστεώς μας, **ὀλομέλεια** τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μέ ἐγκύκλιό της, καί ἀναλόγως οἱ κατά τόπους Ἱερές Μητροπόλεις, Καθηγητές θεολογίας καί ἄλλες προσωπικότητες τῶν τεχνῶν καί τῶν γραμμάτων, καί ἡ συντριπτική πλειοψηφία τῶν πιστῶν Χριστιανῶν προτάσσουν τήν ταφή (ἐνταφιασμό) τῶν σωμάτων τῶν νεκρῶν καί ἀντιτάσσονται στήν θέσπιση διαδικασιῶν ἀποτεφρώσεως τῶν νεκρῶν, προβάλλοντας τά ἐξῆς ἐπιχειρήματα ὅπως π.χ.:

α) Ὅτι ὑπάρχει ἤδη ἐπιτυχῆς παράδοση 20 τουλάχιστον αἰώνων γιά τόν ἐνταφιασμό τῶν νεκρῶν καί δέν ἔχει δημιουργηθεῖ κανένα πρόβλημα στίς σύγχρονες κοινωνίες, ὄχι μόνο τίς χριστιανικές ἀλλά καί στίς μουσουλμανικές καί στό Ἰσραήλ.

β) Ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἔχει ὡς πρότυπο τόν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό, σέ συνάρτηση μέ τήν ἐνσώματη ταφή Του, τήν ὁποία ἠκολούθησε ἡ μετά τρεῖς ἡμέρες ἔνδοξος Ἀνάστασή Του (ἄς γινόμαστε μιμητές Χριστοῦ σέ ὅλα!).

γ) Ὅτι ἡ ταφή συνηγορεῖ ὑπέρ τοῦ σεβασμοῦ τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, τό ὁποῖο ἀποτελεῖ Ναό τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καί εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, ἀνήκει δέ στό Δημιουργό, καί ὄχι σέ ἐμᾶς.

δ) Ὅτι μέ τήν ταφή διασφαλίζονται τά ἄφθαρτα σώματα τῶν Ἁγίων, μαρτύρων, καί τά ἱερά αὐτῶν λείψανα μέ τά ὁποῖα καθιεράνονται οἱ ἰδρυόμενοι Ἱεροὶ Ναοί. Τά αὐτά Ἱερά Λείψανα, ὄχι μόνο εὐωδιάζουν εἰς ἔνδειξη τῆς Ἁγιότητας, ἀλλά ἀκόμη, προξενοῦν καί

θαυματουργικές ιάσεις και άλλα αξιοθαύμαστα γεγονότα, σέ Ίερούς Ναούς, Ίερές Μονές και Ίερά Προσκυνήματα, όπου εκτίθενται. Έάν επικρατούσε ή **καύσις** τών νεκρών δέ θά είχαμε Ίερά λείψανα Αγίων πλέον.

ε) Ότι κατά τήν Όρθόδοξη Έκκλησία, ό θάνατος άποτελεί “προαγωγή”, ύπνον και κοίμηση, τά δέ νεκροταφεία άποκαλούνται “κοιμητήρια“, οί δέ κοιμηθέντες άδελφοί μας “προσδοκούν Άνάσταση νεκρών”, ώσπερ ό Κύριός μας «άπαρχή έγένετο τών κεκοιμημένων».

στ)Ότι ή θέα τών κεκοιμημένων και τών κοιμητηρίων έχει παιδαγωγικό ρόλο κατά τήν Πατερική παράδοση, λόγω του ότι προκαλεί τήν λίαν ευεργετική μνήμη θανάτου, και συντελεί θετικά στην αυτοθεώρηση, αναθεώρηση και επανατοποθέτηση τών πιστών στό “μυστήριο της ζωής”.

ζ) Ότι μέγιστη ύφίσταται ή “συμβολή του ένταφιασμού” στην καλλιέργεια της τέχνης (άρχιτεκτονική, άγιογραφία, κ.ά.) σέ αντίθεση μέ τήν άποτέφρωση πού λειτουργεί άνασταλτικά πρós κάθε ανάλογη μορφή πολιτιστικής προαγωγής.

η) Τέλος από ιατροδικαστικούς κύκλους ύποστηρίζεται, ότι ό ένταφιασμός, συνέτεινε θετικά στην άξιοποίησή του μέ άποκάλυψη έγκλημάτων (έκταφή νεκρών), ένω ή καύση συνέτεινε σέ συγκάλυψη δολοφονικών ένεργειών.

θ) Οί κίνδυνοι -πού όψίμως ίσχυρίζονται οί όπαδοί της καύσης τών νεκρών- από τούς ένταφιασμούς **δέν έχουν προκύψει από χιλιετηρίδες ένταφιασμών δισεκατομμυρίων ανθρώπων.** [Πρόκειται για ύποκριτικούς φόβους. Η μετάδοση τών άσθενειών και τών μικροβίων είναι από ζώντας εις ζώντας άνθρωπους, και όχι από ένταφιασθέντες νεκρούς.]

6) ΧΩΡΙΑ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ – ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ, ΙΕΡΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ, ΚΑΝΟΝΕΣ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ. Έπιχειρήματα κατά της καύσης (άποτέφρωσης) τών νεκρών

Κατά τήν Άγία Γραφή, τήν Ίερά Παράδοση τών Αγίων Πατέρων της Έκκλησίας μας και τό νομοκανονικόν δίκαιον, άπορρίπτεται ώς πλήρως άπαράδεκτη ή ιδέα της καύσης τών νεκρών. (Γιά αυτό και ουδέποτε επικράτησε αυτή ή πρακτική, πουθενά επί 20 αιώνας, άκόμη και στη Δύση όπου εφαρμόσθηκε τούς τελευταίους αιώνας υπό τήν επίδραση της Γαλλικής επανάστασης, τών ιδεών του έλευθεροτεκτονισμού και ιδεών και

δογμάτων πού δέν παραδέχονται τήν Ίεράν Παράδοση.) Συνίσταται άποκλειστικώς ό ένταφιασμός τών νεκρών μέ διάφορες – διαχρονικώς άξιόλογες τοποθετήσεις, θεολογικές, λογικές, νομοκανονικές, κλπ., όπως:

α) Οί Άγιοι Πατέρες της Έκκλησίας μας, αναφέρουν ότι **ή καύση τών νεκρών είναι καταδικαστέα** και θεωρούν ότι **ή ταφή είναι σύμβολο άπόδειξης και όμολογία πίστεως και έλπίδας στην άθανασία της ψυχής, στην άνάσταση τών νεκρών και στην αιώνια ζωή.**

β) Τό ανθρώπινο σωμα είναι έργο και δώρο Θεού, φορέας τιμής, ναός του έν ήμιν Αγίου Πνεύματος, φυλακτήριον της ψυχής, μετά της όποιás άποτελούν τίς δύο (2) ύποστάσεις του ανθρώπου. Τό σωμα τών Αγίων, πού έκοπίασε για τή Δόξα του Θεού, άνταμείβεται μέ χάρη, έλεος και δύναμη, και ως “ιερών λείψανον” λαβόν τήν Χάριν της θεωθείσης ψυχής, έχει τήν δύναμη να θαυματουργεί εις Δόξαν Θεού, και μετά θάνατον. Άν είχε ίσχύσει ή καύσις τών νεκρών, δέ θά είχαμε οί πιστοί τόσα θαυματόβρυτα Άγια λείψανα.

γ) Δέν ύπάρχει μεγαλύτερη εκδίκηση, από τήν εκδίκηση της ψυχής πού παραμελήθηκε άπόλυτα σέ όλη τήν επίγεια ζωή, για να δοθεί άπόλυτη προτεραιότητα στην καύση του σώματός της. Αυτή ή ψυχή, τελικά μισεί τό σωμα της τόσο θανάσιμα, ώστε να τό καίει.

δ) Οί εκκλησιαστικοί συγγραφείς, όσοι κάνουν νύξη στό φαινόμενο καύσης, εκφράζουν τήν αντίθεσή τους πρós αυτό. Ο **Τατιανός** τοποθετήθηκε κριτικά πρós τήν καύση και ό **Τερτυλλιανός** (Β΄ αίων) χαρακτήρισε τήν άποτέφρωση ως άπάνθρωπη πράξη πού άπάδει στον όρθόδοξο χριστιανό, θέση πού επαναλήφθηκε και από τόν **Ίερό Χρυσόστομο** και από τόν **Ευστάθιο Θεσσαλονίκης** (12ος Αίών). Τέλος, ό **Άγιος Νικόδημος ό άγιορείτης** σημειώνει, ότι όσοι προβαίνουν σέ άποτέφρωση νεκρών πρέπει να «κανονίζονται» ως φονιάδες!!!

ε) Ο Άπόστολος Παύλος αναφέρει: «ούκ έστε έαυτών, αγοράσθητε γάρ τιμής» (Α΄ Κορινθίους 6,19). Συνεπώς, σύμφωνα μέ τή διδαχή της Έκκλησίας μας, τό σωμα μας δέν είναι κτήσις μας, είναι χρήσις μας. Είναι ναός του έν ήμιν Αγίου Πνεύματος. Επίσης, αναφέρει σχετικώς και τό έξής: «εΐ τις τόν ναόν φθείρει, φθερεί τοϋτον ό Θεός» (Α΄ Κορινθίους, Γ΄, 17)! Και -τέλος- άς αναφερόμεν και τό έξής χωρίον: «αϋτός δέ ό Θεός της ειρήνης αγιάσαι ύμάς όλοτελείς, και όλόκληρον ήμών τό πνεϋμα και ή ψυχή και τό σωμα άμέμπτως έν τη παρουσία του Κυρίου ήμών Ίησου Χριστου τηρηείη» (Α΄ Θεσσαλ., Ε΄, 23).

στ) Ἡ ὅλη ἐξόδιος ἀκολουθία συνδέεται στενά μέ ὄραση ἀνθρωπίνου σώματος, καί ὄχι τέφρας, γιά κεκοιμημένον καί ὄχι ἀποτεφρωμένον σῶμα, γιά «τελευταῖον ἀσπασμόν» κλπ. Ἐπίσης, ὁ ἐνταφιασμός ἔχει σχέση μέ ἐνταφιασμό σώματος («χοῦς εἶ καί εἰς γῆν ἀπελεύσει») καί ὄχι μέ ἐνταφιασμόν τέφρας. Ἡ καύση τῶν νεκρῶν, σημαίνει ἐπιλογή ἀποφυγῆς τῆς ἐξοδίου ἀκολουθίας καί ἀνακολουθία σέ σχέση μέ τό ὅλον τυπικόν καί τά τροπάρια τῆς ἐν λόγῳ τελετῆς.

7) ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

α) Παραπονούμαστε ὅτι ὁ ἰστός τῆς κοινωνίας μας τείνει νά διαλυθεῖ. Δέν ὑπάρχει κανένας λόγος νά συνεχίζουμε τή διάλυσή του. Ἡ καύση τῶν νεκρῶν εἶναι ἕνα μέτρο πού ἐπιτείνει τό «ζήλωμα» τῶν παραδόσεών μας, εἶναι μιά συνήθεια εἰδωλολατρική, ἕνα σύμβολο τοῦ ἐκμηδενισμοῦ, πού σέ πολλές περιπτώσεις κρύβει στοιχεῖα ὑφέρπουσας ψυχοπαθολογίας, καί τῆς ἐξαφανίσεως τοῦ ἀνθρώπου, πού **ὄψιμως**, τήν ἐπανάφεραν στό προσκήνιο ἄθρες δοξασίες καί ἄθρες κοσμοθεωρίες πού δέν πιστεύουν στήν ἀνάσταση τῶν νεκρῶν.

β) Μετά τήν ἔγερση τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ καύση τῶν νεκρῶν ἐθεωρεῖτο καί θεωρεῖται ἀδύνατη, ἀπαράδεκτη καί -ἀσφαλῶς- δέν πρέπει νά καθιερωθεῖ, διότι προσβάλλει δόγματα καί συμβολισμούς τῆς Ἑλληνορθοδόξου πίστεώς μας, καί τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεώς μας.

γ) Ἡ καύση τῶν νεκρῶν ἐντάσσεται στό πνεῦμα τῆς ἐποχῆς μας, μιᾶς ἐποχῆς πού ἀπό τή μία κόπτεται πῶς τάχα εἶναι ἀνθρωποκεντρική (δηλαδή τά πάντα γιά τόν ἀνθρώπο) καί ἀπό τήν ἄλλη, σέ καίριες στιγμές τοῦ ἀνθρώπου, ἀποδεικνύεται ἰδιαίτερα κυνική καί ἀπάνθρωπη. Αὐτοῦ τοῦ εἶδους ἀνθρώποι ἐμπνεύστηκαν τήν αὐτοκαταστροφή καί τό ὀλοκαύτωμά τους καί οἱ κατά πνεῦμα συγγενεῖς τους εἶναι αὐτοί πού βάλθηκαν νά προπαγανδίζουν ὑποδεικνύοντας στόν ταλαίπωρο λαό μας πῶς, τό πῖο σπουδαῖο πού ἔχει νά κάνει πεθαίνοντας γιά τό σῶμα του εἶναι νά τό κάψει. Πρόκειται γιά ἀνθρώπους πού ὁ σοφός λαός μας ἀποκαλεῖ πρῖν ἀκόμη πεθάνουν, ἀνθρώπους τῆς “πυρκαϊᾶς”.

δ) Τό ὡς ἄνω «ψευδοπρόβλημα τῆς δῆθεν ἀνάγκης καύσεως τῶν νεκρῶν», συζητεῖται μόνον ἐκτός τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μας. Δέν ἀφορᾶ τόν πιστό λαό μας, ὁ ὁποῖος στήν συντριπτική του πλειοψηφία σέβεται καί διστάζει νά κάψει ἀκόμη καί μιά φθαρμένη χάρτινη εἰκόνιτσα. Πολύ περισσότερο δέ θά διανοηθεῖ νά κάψει ποτέ τήν σφραγισμένη μέ τό Ἅγιο Βάπτισμα καί ποτισμένη μέ τό Τίμιο Σῶμα καί Αἷμα τοῦ Χριστοῦ μας, ἔμψυχη εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, δηλαδή τό σῶμα του.

ε) Ἡ καύση τῶν νεκρῶν, εἶναι πράξη μίσους –μᾶλλον- παρά ἀγάπης καί δέν πρέπει νά λησμονοῦμε ὅτι «ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει».

Ἐπιμέλεια: **Κώστας Ἐλ. Πετρόπουλος, Δικηγόρος**

ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΑΝΤΙΑΡΕΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΟΣ: 6977582800

ΣΤΩΜΕΝ ΚΑΛΩΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΑΝΤΙΑΡΕΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΟΣ

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΠΑΤΡΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ

τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πατρῶν

κ.κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΠΑΤΡΩΝ

N. Βότση 34, Τηλ. : 2610-320.602, Fax: 2610-279.533 email: i-m-patron@otenet.gr

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

Ἀρχιμ. Τιμόθεος Γ. Παπασταύρου

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Πέτρος Κούλης, Γραφικές Τέχνες, Τηλ.: 2610-273.093, email: paulkoulis@gmail.com